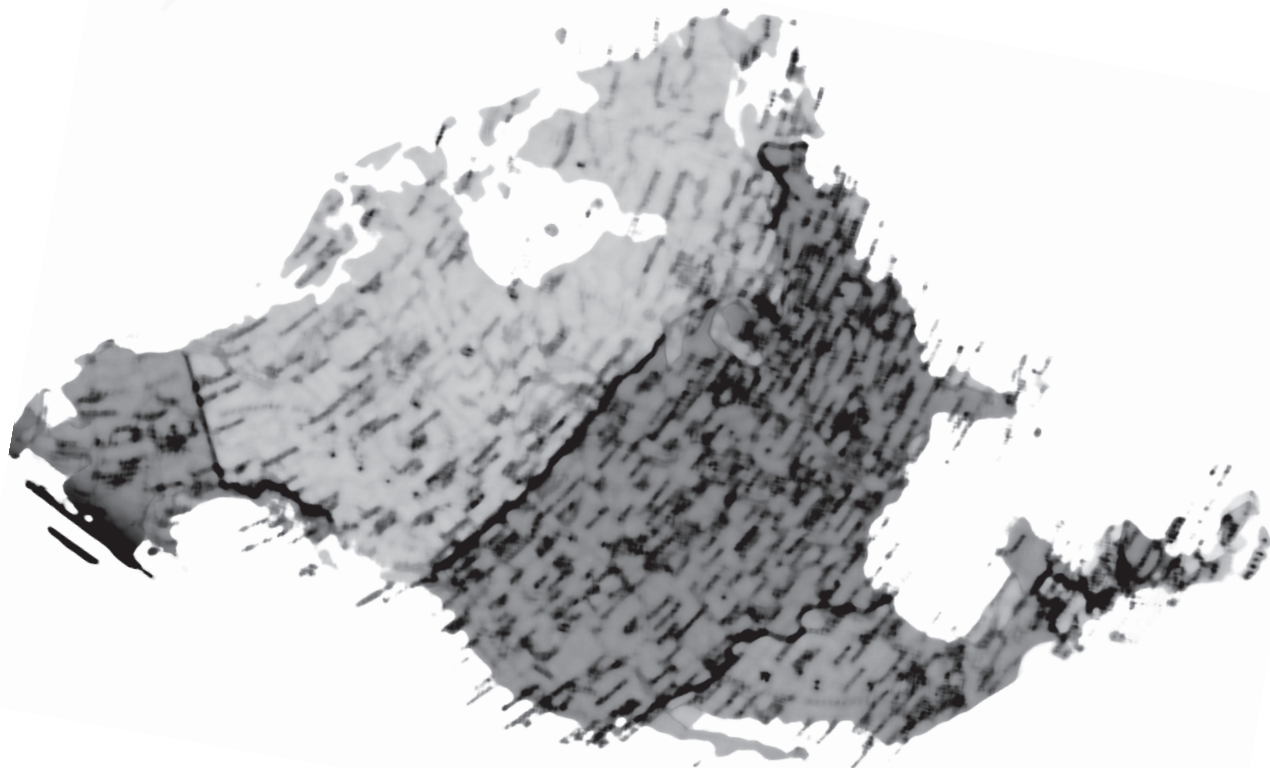

KILPIKONNAsAARI

MAAILMANSYNTY IROKEESIEN, WYANDOTIEN JA HURONIEN KOSMOGONIAN MUKAAN

Ensimmäisellä kansalla ei ollut maata maan päällä. Se asui taivaassa. Sattui niin, että päällikön tytär sairastui eikä mikään lääke häntä parantanut. Viisas vanhus neuvoi viemään tytön suuren puun luokse ja kaivamaan sen juuriltaan. Joukko kaivajia teki työtään, kun puu äkkiä alkoi vajota. Oksillaan se veti tytön mukaansa taivaan pohjaan syntyneestä reiästä.

PURITANISMI

William Penn
Cadwallader Cohen
Samuel Johnson
Jonathan Edwards
Benjamin Franklin
John Woolman
John Witherspoon
Ethan Allen
Thomas Paine
James Wilson
Thomas Jefferson
Benjamin Rush
Elihu Palmer

VALISTUS

1644-1718
1688-1776
1696-1772
1703-1758
1706-1790
1720-1772
1723-1794
1737-1789
1737-1809
1742-1798
1743-1826
1745-1813
1764-1806

TRANSCENDENTALISMI KONSERVATISMI

William Ellery Channing
John C. Calhoun
Francis Wayland
Laurens Perseus Hickok
George Ripley

IDEALISMI

Ralph Waldo Emerson
James Freeman Clarke
Theodore Parker
James McCosh
Noah Porter
H. D. Thoreau
Walt Whitman

NATURALISMI

1802-1880
1803-1882
1810-1888
1810-1860
1811-1894
1811-1892
1817-1862
1819-1892
1820-1890
1823-1901
1828-1906
1830-1875
1832-1907

DARWINISMI

Robert Green Ingersoll
George H. Howison
W. T. Harris
Simon Newcomb
Francis E. Abbot
Charles S. Peirce
Thomas Davidson
Oliver Wendell Holmes, Jr.
Denton J. Snyder
Ambrose Bierce
John Fiske
William James
George T. Ladd
George H. Palmer
G. Stanley Hall
Borden Parker Bowne
Paul Carus
George P. Adams
Jostiah Royce

PRAGMATISMI

1833-1899
1834-1916
1835-1909
1835-1910
1836-1903
1839-1914
1840-1900
1841-1935
1841-1925
1842-1916
1842-1901
1842-1910
1842-1921
1842-1933
1846-1924
1847-1910
1850-1919
1851-1925
1855-1916

Taivaan alla oli ääretön vesi, jonka pinnalla lipui kaksi kuikkaa. Ne kuulivat ukkosen jyrähtävän. Katsoessaan taivaalle ne näkivät, kun puu ja tyttö putosivat korkeuksista. Suuri runko painui pohjaan. Kuikat pelastivat tytön veden varasta. Ne eivät halunneet, että niin kaunis olento hukkuisi. Kuikat uivat suuren viisaan kilpikonnän luokse, joka eläinten herrana heti kutsui kaikki neuvonpitoon.

Kun eläimet olivat kokoontuneet, viisas kilpikonna kertoi, että taivaasta ilmestynyt nainen on merkki onnekaasta tulevaisuudesta. Upponeen puun juurakossa täytyi olla maata tallella, se sanoi. Jos vain vähänkin siitä onnistuttaisiin hakemaan syvyyksistä, tytölle voitaisiin rakentaa saari kilpikonnän selkään.

Kuikat johdattivat eläimet paikalle, johon outo puu oli pudonnut. Ensin sukelsi saukko, sitten piisami ja kolmanneksi majava. Kaikki viipyivät pitkään sukelluksissa. Kun ne vihdoinkin kukin vuorollaan nousivat pintaan, kuolivat ne lopon uupuneina. Sitten vanha naarassammakko tarjoutui vapaaehtoiseksi. Kesti kovin kauan, ennen kuin se vihdoinkin palasi veden alta. Suotta huolestuneet eläimet riemuitsivat, kun sammakko sylkäisi suullisen maata suuren konnan kilven päälle.

Samassa maa alkoi nopeasti kasvaa kokoa. Kun se oli laajentunut luodon kokoiseksi, tyttö asetettiin sen kamaralle. Kaksi kuikkaa kiersivät uiden kaiken aikaa kasvavaa saarta. Lopulta siitä kehkeytyi nykyinen suuri maailmansaari suuressa meressä suuren kilpikonnän selässä.

”Kilpikonnasaari – tämän mantereen vanha/uusi nimi pohjautuu niiden ihmisten luomismyytteihin, jotka ovat asuneet täällä vuosituhansia ja joista jotkut tänä päivänäkin viittaavat tällä nimellä ”Pohjois-Amerikkaan”. Kautta maailman tavataan ajatus maasta, jopa maailmankaikkeudesta, jota suuri kilpikonna tai ikuisuuden käärme kannattelee. Nimi: jotta voisimme nähdä itsemme tarkemmin tällä vedenjakajien ja elämysyhteisöjen mantereella – kasvivyöhykkeillä, fysiografisilla alueilla, kulttuuriseuduilla; luonnollisia rajalinjoja myöten. ”U.S.A.” osavaltioineen ja piirikuntineen on mielivaltainen, epätarkasti asetettu päällinen kaikelle sille, mitä täällä todella on. Nämä runot puhuvat paikasta ja elämää ylläpitävistä energiaväylyistä. Kaikki elävät olennot ovat pyörteitä virrassa, muotoutuvia turbulensseja, ”lauluja”. Maa, koko planeetta, on sekin elävä olento – oma tahtinen. Angloilla, mustilla, chicanoilla ja kaikilla muilla, jotka rantautuivat näille töyräille, on vastaavia näkemyksiä omien vanhojen kulttuuriperinteittensä syvimmissä kerroksissa – afrikkalaisissa, aasialaisissa tai eurooppalaisissa. Etsiydy takaisin näihin juuriin, näe muinainen solidaarisuutemme ja palaa sitten yhteiseen elämisen työhön Kilpikonnasaarella.”

Gary Snyder, ”Introductory Note”. Teoksessa *Turtle Island. 7th pr. New Directions, New York 1974.*

REALISMI

Thorstein Veblen	1857-1929
John Dewey	1859-1952
George Fullerton	1859-1925
James Edwin Creighton	1861-1924
A. N. Whitehead	1861-1947
C. A. Strong	1862-1940
Mary Whiton Calkins	1863-1930
G. M. Mead	1863-1931
Hugo Münsterberg	1863-1916
George Santayana	1863-1952
Irving Babbitt	1865-1933
Frank Thilly	1865-1934
A. W. Moore	1866-1930
Frederick J. E. Woodbridge	1867-1940
Arthur K. Rogers	1868- ?
John E. Boodin	1869- ?
E. S. Ames	1870-1958
Walter T. Marvin	1872-1944
William E. Hocking	1873- ?
Edwin B. Holt	1873-1946
Arthur O. Lovejoy	1873-1962
William P. Montague	1873-1953
Edgar A. Singer	1873-1955
E. G. Spaulding	1873-1940
James B. Pratt	1873-1944
Wilmon H. Sheldon	1875- ?
Ralph Barton Perry	1876- ?
David F. Swenson	1876-1940
Durant Drake	1878-1933
Walter B. Pitkin	1878-1953
Morris C. Cohen	1880-1947
Roy W. Sellars	1880-1973
C. J. Ducasse	1881-1969
Horace M. Kallen	1882- ?
C. I. Lewis	1883-1964
Edgar Sheffield Brightman	1884-1953
H. T. Costello	1885- ?
Will Durant	1885- ?
Leonard Bloomfield	1887-1949
George Boas	1891- ?
Stephen Pepper	1891-1961
Brand Blanshard	1892-1966
H. W. Schneider	1892- ?
Filmer S. C. Northrop	1893- ?
Harold Larrabee	1894- ?
Cornelius Benjamin	1897- ?
Charles Hartshorne	1897- ?
J. H. Randall, Jr.	1899- ?